

Dějiny Ruska počínají v raném středověku příchodem východních Slovanů, z nichž se později stali samostatné národy Rusů, Ukrajinců a Bělorusů. První zprávy o Rusi a Rusech pocházejí z 6. století.

V roce 862 založil bájný varjažský bojovník Rurik obchodní sídliště Novgorod, který se stal historicky prvním hlavním městem. Údaje o Rurikovi pocházejí z jediného zdroje, nejstaršího ruského letopisu, známého pod názvem Pověst dávných let. Skandinávské prameny o něm mlčí.

Kníže Oleg, jenž byl skandinávského původu, pak roku 882 založil významné slovanské město Kyjev a dal tak vzniknout státnímu útvaru zvanému Kyjevská Rus. Rovněž zbavil oblast kolem Kyjeva poplatné povinnosti vůči Chazarům. Kyjevská Rus navázala obchodní styky s mnohými evropskými státy, především však s Byzantskou říší. Odtud také přijal kníže Vladimír I. křesťanskou víru. Kyjevská Rus nadále prosperovala, avšak systém nástupnictví a státní správy umožnil regionálním vládcům získat větší moc na úkor kyjevských knížat. Kyjevská Rus se tak postupně rozpadla a na jejím místě se vytvořily menší státní celky. Ty poté nedokázaly obstát vůči náporu mongolských kmenů, které značnou část země obsadily, vyplenily a začaly vybírat od místních vládců poplatky.

V této době došlo k rozvoji Moskevského knížectví, jež postupně získávalo stále větší území a poté i nezávislost na mongolské Zlaté hordě. V 16. století se moskevští vládcové začali titulovat jako carové (císaři) v návaznosti na zaniklou Byzantskou říši. Za vlády Ivana IV. zvaného Hrozný došlo k razantní územní expanzi na sever a na východ, kde byl dobyt Kazaňský chanát. Do této doby také spadá státem organizovaný teror zvaný opričnina. Po smrti Ivana IV. a jeho pozdějšího nástupce Borise Godunova se Rusko dostává do krize, jež byla ukončena nástupem dynastie Romanovců. Jeden z nejvýznamnějších carů Petr I. Veliký dosáhl dalších územních zisků a provedl také rozsáhlé hospodářské a vojenské reformy. Další významnou panovnicí byla carevna Kateřina, za jejíž vlády došlo k dalšímu rozmachu ruské moci (zejména na úkor Polska, které roku 1795 úplně zaniklo a bylo rozděleno mezi Rusko, Prusko a Habsburskou monarchii). Po Velké francouzské revoluci se Rusko snažilo prosazovat svůj vliv v řadě zemí Evropy s cílem zamezit jakýmkoliv revolučním změnám. Po prohrané krymské válce mezi Ruskem na jedné straně a Velkou Británií, Francií, Sardinským královstvím a Osmanskou říší na straně druhé se rozhodl car Alexandr II. přistoupit na několik opatření, která měla za cíl reformovat ruský stát a společnost. Roku 1861 tak byl zrušen ruský systém nevolnictví, nicméně princip samoděržaví, tj. neomezené moci panovníka, zůstal zachován.

Po další prohrané válce s Japonskem roku 1905 a také následkem Krvavé neděle přistoupil car Mikuláš II. k dalším reformám. V první světové válce se Rusko postavilo na stranu Francie, Velké Británie a Srbska proti Ústředním mocnostem (Německo, Rakousko-Uhersko a Osmanská říše).

Roku 1917 vypukla Únorová revoluce, která svrhla carský režim a nastolila demokratickou vládu. Ta však byla svržena během Říjnové revoluce téhož roku a v zemi byla nastolena komunistická vláda pod vedením Vladimíra Iljiče Lenina. V občanské válce nakonec bolševici zvítězili a získali pod svou kontrolu značnou část původní carského impéria. Na tomto území se vytvořily komunistické státy, které byly sjednoceny do Svazu sovětských socialistických republik. V zemi zavládla levicová

diktatura, přísná cenzura a státem organizovaný teror. Spolu s tím začalo znárodnování majetku a převádění většiny hospodářských zařízení pod kontrolu státu. Za vlády Leninova nástupce Josifa Vissarionoviče Stalina se v teroru nadále pokračovalo, navíc v zemi proběhl nucený přesun zemědělců do výrobních družstev (kolchozů a sovchozů). Tím jednak poklesla zemědělská produkce, jejíž značná část se kromě toho vyvážela, aby bylo z čeho financovat překotnou státem organizovanou industrializaci. V nastalém hladomoru zahynulo zejména v jižním Rusku a na Ukrajině asi 5-7 milionů lidí.

Během druhé světové války, jejíž východní frontu Rusové nazývají „Velká vlastenecká válka“, utrpěl Sovětský svaz nezměrné ztráty na životech i na majetku. Vítězství v této válce však vedlo k tomu, že se Sovětský svaz stal supervelmocí kontrolující řadu států východní, jihovýchodní a střední Evropy. V nadcházejícím konfliktu se Spojenými státy, zvaném studená válka, se však na konci 80. let 20. století Sovětský svaz postupně ekonomicky zhroutil a rozpadl, přičemž vedle Ruské federace vzniklo 15 dalších národních států.

Prvním ruským prezidentem se stal Boris Jelcin, za jehož vlády Rusko přešlo od státem plánované ekonomiky k tržnímu systému. Po nástupu prezidenta Vladimira Putina došlo k ekonomické stabilizaci a v posledních letech Rusko posiluje svojí mezinárodní pozici. Jak na jeho vlastním území, tak mimo něj došlo k řadě ozbrojených konfliktů s účastí ozbrojených sil Ruska – první a druhá čečenská válka, válka v Jižní Osetii, anexe Krymu, obsazení východní Ukrajiny a ruská intervence v Sýrii.